

## THE USE OF TRADITIONAL LACE IN CONTEMPORARY CERAMIC ART

Dr. Öğr. Üyesi Fulya SAVAŞ<sup>\*1</sup>

\*Dr.Öğr.Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ayvacı Meslek Yüksek Okulu, Çanakkale, Türkiye.

### Abstract

Forming an important part of our traditional handicrafts, which is based on knitting, the oldest craft branch, lace spread from Anatolia to Greece and from there to European countries in the 12th century. The motif features of lace provide us with important information about the history and traditions of a culture. The turning point of lace, which was highly influenced by the period and art movements it belongs to, such as sculpture and painting, was the Industrial Revolution. Lace, which is accepted as a traditional cultural transmitter for all countries of the world, has changed and developed in terms of technique and style, according to its geographical location and art movements throughout history. In the 20th century, lace, which forms an important part of our cultural memory, has been a source of inspiration for the works of artists in contemporary ceramic art with its variety of different motifs. In this article, it is aimed to contribute to the field with the innovative perspective of the tradition by examining the effects of lace used in many countries of the world with its unique style, technique and material properties to the art of ceramics through interdisciplinary interactions. In this context, the works of national and international ceramic artists interacting with different fields were examined in terms of materials and techniques. The artists started to use lace as an auxiliary element in their works by turning to interdisciplinary studies. Thus, they searched for different materials and techniques through interdisciplinary studies and created innovative works. These works have been an important tool in reminding us of our important cultural values as well as giving us an innovative perspective.

**Keywords:** Ceramic, Lace, Traditional, Contemporary

## ÇAĞDAŞ SERAMİK SANATINDA GELENEKSEL DANTEL ÖĞESİNİN KULLANIMI

### Özet

Temelleri en eski zanaat dalı olan örücülüğe dayanan geleneksel el sanatlarımızın önemli bir parçasını oluşturan dantel, 12. yüzyılda Anadolu'dan Yunanistan'a, oradan da Avrupa ülkelerine yayılım göstermiştir. Dantellerin motif özellikleri, bir kültürün geçmişi ve gelenekleri hakkında bizlere önemli bilgi sunmaktadır. Heykel, resim gibi ait olduğu dönem ve sanat akımlarından oldukça etkilenen dantelin dönüm noktası Sanayi Devrimi olmuştur. Tüm dünya ülkeleri için geleneksel bir kültür aktarıcısı olarak kabul edilen dantel, tarih boyunca içerisinde bulunduğu coğrafi konuma ve sanat akımlarına göre, teknik ve stil yönünden değişim ve gelişim göstermiştir. 20. yüzyıla gelindiğinde kültürel belleğimizin önemli bir parçasını oluşturan danteller, birbirinden farklı motif çeşitliliği ile çağdaş seramik sanatında sanatçıların eserlerine ilham kaynağı olmuştur. Bu makalede, kendine özgü stil, teknik ve malzeme özelliği ile dünyanın birçok ülkesinde kullanılan dantellerin disiplinlerarası etkileşimlerle seramik sanatına kattığı etkiler incelenerek, geleneğin yenilikçi bakış açısıyla alana katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu kapsamda, farklı alanlarla etkileşim içerisinde bulunan ulusal ve uluslararası seramik sanatçılarının eserleri malzeme ve teknik yönünden incelenmiştir. Sanatçılar, disiplinler arası çalışmalara yönelerek, danteli eserlerinde yardımcı eleman olarak kullanmaya başlamışlardır. Böylelikle disiplinlerarası çalışmalar aracılığıyla farklı malzeme ve teknik arayışına girerek, yenilikçi eserler ortaya çıkarmışlardır. Bu eserler bizlere yenilikçi bakış açısı kazandırmanın yanı sıra önemli kültürel değerlerimizi hatırlatmada önemli bir araç olmuştur.

**Anahtar Sözcükler:** Seramik, Dantel, Geleneksel, Çağdaş

<sup>1</sup> Sorumlu Yazar E-mail: fulya.savas@comu.edu.tr / Doi: 10.22252/ijca.1299223

## 1. GİRİŞ

Kendine özgü desen, renk ve uygulama teknikleri ile el sanatlarımız, Türk kültürü ve sanatında önemli bir yere sahip olmanın yanı sıra Türk insanının yaratıcılığını kuşaklara aktarmada bir araç olmuştur. El sanatları aracılığı ile Anadolu insanı kendi hayat felsefesini ve hayat görüşünü el becerisi ile birleştirerek, geleceğe önemli bir kültür mirası bırakmıştır (Balkanal, 2010: .45). Geleneklerin ve kültürlerin aktarıcısı olarak görülen el sanatlarının önemli bir parçasını dantel sanatı oluşturmuştur. Danteller, Türk kültüründe kadınının duygularını ve zevkini bizlere yansıtmada önemli bir araç olmuştur.

Türk toplumunda çeyiz geleneğinin önemli bir parçası olan dantelin ülkelerarası gelişim süreci genellikle ticari ilişkiler ve coğrafi konuma göre değişim göstererek şekillenmiştir. Dantelin kullanım amacı zaman içerisinde değişim göstermiş olsa da motiflerinde geçmişten kalan izlerle var olmaya devam etmiştir. Kendine has stil, teknik ve malzeme özelliği ile dünyanın birçok ülkesinde kullanılan dantellerin motif özellikleri ve kullanım teknikleri bir kültürün geçmişi ve gelenekleri hakkında bizlere önemli bilgi sunmaktadır. Geleneksel Anadolu kültüründe evlerde eşyaların üzerinde dekoratif olarak kullanılan dantelin kompozisyonları çoğunlukla ait olduğu bölgeye göre farklılık göstermektedir. Bunun sebebi dönemin sosyo-ekonomik yapısı, sanat akımları gibi etkenlerden etkilenmiş olmasıdır (Yıldız, 2019: 58).

20.yüzyılın ortalarında küreselleşme ile birlikte disiplinler arası çalışmalar sosyal ve kültürel alanların dışında sanat alanlarında da değişim ve gelişim göstermiştir. Disiplinlerarası etkileşimde bulunan seramik sanatçıları, farklı malzeme ve teknik arayışına girmişlerdir. Böylece eserlerindeki ifade gücünü arttırmışlardır. Farklı alanlarla etkileşim içerisinde bulunan seramik sanatçıları, sanat dalları arasındaki kalıplaşmış sınırları ortadan kaldırarak, disiplinler arası etkileşimin gelişimine ön ayak olmuşlardır (Yıldırım, 2021: 373). Farklı sanat alanlarından etkilenen sanatçılar, dantelleri bir ifade aracı olarak seramik uygulamalarında seramiğin yardımcı malzemesi olarak kullanmışlardır.(Çevik, 2018: 113). Günümüze kadar evleri ve giysileri dekoratif olarak süsleyen danteller, çağın getirdiği bakış açısıyla bir sanat ögesi olarak anlam kazanmıştır (Arabalı, 2017: 2040). Böylece dantel geleneksel ve dekoratif kimliğini bozmadan, seramik sanatında yardımcı malzeme olarak kullanılmasıyla kendine özgü yeni bir alan yaratmıştır. Bu uygulamalarda sanatçıların amacı estetik değerler üretmenin yanı sıra toplumsal yaşama eleştirel bir bakış açısıyla bakarak yaşamı etkin bir şekilde eserlerine taşımaktır (Can, 2021: 89). Bu çalışmanın amacını; kaybolmaya yüz tutmuş sanatlar arasında bulunan dantel ögesinin seramik sanatında kullanılmasının yeri ve öneminin araştırılması oluşturmaktadır.

## 2. AMAÇ

Geçmişten günümüze ülkemizde ve tüm dünyada estetik bir değer olarak varlığını sürdüren dantel ögesi, gerek kavramsal anlamda gerek ışık, geçirgenlik, doluluk, boşluk, birim tekrarı gibi taşıdığı kendine özgü zenginlikteki nitelikleriyle; günümüz seramik eserlerinde kendini göstermektedir. Bu bağlamda geleneğin sürekliliği analiz edilerek, kültürel birikimin geçmişten geleceğe aktarımında bir köprü oluşturan geleneksel el sanatlarımızın bir parçası olan dantel ögesinin seramik eserlerde kullanımını araştırılarak, seramik sanatındaki yerinin ve öneminin ne olduğunun incelenmesi amaçlanmıştır.

## 3. ÖNEM

Bu araştırmanın önemi, Geleneksel Türk sanatlarının önemli bir parçası olan dantel motiflerinin geleneksel kültürümüzün devamlılığını sağlaması yönünden, sanatsal ürünlerin bir parçası olarak literatüre katkı sağlayacak olmasıdır. Bu araştırma geleneğimizin, tarihimizin ve kültürümüzün önemli unsurlarını oluştururken, kültürel mirasımızın değerinin arttırmada bir araç olma niteliğindedir.

## 4. YÖNTEM

“Çağdaş Seramik Sanatında Geleneksel Dantel Ögesinin Kullanımı” başlıklı makalede, tüm dünyada geleneksel bir ürün olarak kullanılan dantel ögesinin seramik sanatına katkıları irdelenmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı araştırmanın literatürüne katkı sağlamasının yanında daha sonra yapılacak olan çalışmalara örnek teşkil etmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda konu ile ilgili yazılı ve görsel kaynaklara elektronik ortamda ulaşılmıştır. Araştırma kapsamında yapılan literatür taramasının ardından

seramik sanatçılarının eserleri görsel yönden incelenmiştir.

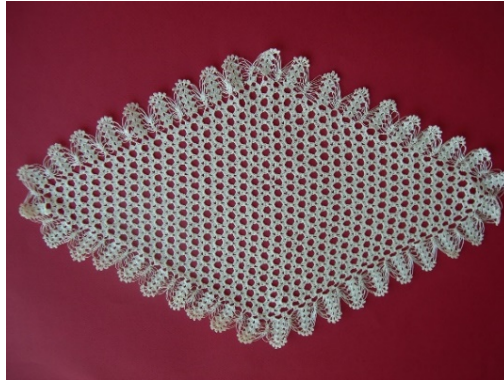
## 5. BULGULAR

### 5.1. Dantel Ögesinin Tarihsel Gelişim Süreci

Türk dil kurumu sözlüğü danteli 'İplikle örülen veya bir kumaşın kenarına işlenen çeşitli biçimde ince ve ağ görünümünde örgü' olarak tanımlamaktadır (http-1). Levey'e (1983: 1) göre dantelin kapsamlı bir tanımı olmadığı gibi tarihsel gelişimini kronolojik sıraya göre incelenmesi zordur.

Temelleri en eski zanaat dalı olan örücülüğe dayanan 'dantel' kelimesi, 1594 yılında Fransız Akademi sözlüğüne geçerek, diğer diller içinde kabul edilmiştir. İlk örnekleri balık isimleri olan bazı örgü isimlerinin Ege masallarında geçtiği bilinmektedir. 1905 yılında Mentiz kazılarında keşfedilen örnekler incelendiğinde dantel sanatın M.Ö. 2000 yıllarının öncesine dayandığı tespit edilmiştir. Diğer kayıtlarda ise; 12. yüzyılda Anadolu'dan Yunanistan'a, oradan İtalya ticaret yolu ile Avrupa ülkelerine yayılım göstermiştir (Öğüt, 1973: 55).

Tüm dünya ülkeleri için geleneksel bir ürün olarak kabul edilen dantel, tarihi süreç içerisinde teknik ve stil yönünden değişim ve gelişim göstererek, modadaki taleplere bağlı olarak ülkeler arasında para kazandıran bir aksesuara dönüşmüştür. Bu değişimler geleneksel ve yerel dantellere etki etmiştir. Geçmişin moda ve dekorasyon trendlerinin dantelden etkileşimini ve ait olduğu dönem hakkında bilgileri, eski danteller ve sanat galerilerinde yer alan resim tabloları aracılığıyla görebiliriz (Temir, 2000: 65). Heykel, resim gibi ait olduğu dönem ve sanat akımlarından oldukça etkilenen dantelin dönüm noktası Sanayi Devrimi olmuştur. Orta çağ, Rönesans, Barok, Rokoko döneminden Sanayi Devrimi'ne, kadarki tarihi süreçte etkilenilen sanat akımlarının izleri dantel motiflerine de yansımıştır (Yıldız, 2019: 2).18.yy'ın ortalarına doğru fabrikaların açılması, makineleşme ile birlikte dantel ürünler çeşitlilik kazanmıştır. 19. yüzyılda geldiğinde kadınların iş hayatına aktif katılımı, boş vakitlerini farklı bir biçimde değerlendirmeleri, moda ve dekorasyon trendlerinin değişimi gibi sebepler el sanatı üretimini azaltmıştır (Can, 2022: 86). 19. yüzyılın ortalarından itibaren ise aksesuar ve kıyafetlerde popüler duruma gelerek, günümüzde yerini korumaya devam etmiştir (http-2). Günümüzde teknoloji ve baskı yöntemlerinin hızlı bir biçimde gelişim göstermesi dantelin hayatımızda farklı boyutlarda yer alabilmesine olanak sağlamıştır. Özellikle dijital baskı yöntemleri ile günümüzde dantel, en ince ayrıntısına kadar kumaş üzerinde aktarılmaktadır.



**Görsel 1:** Sevim Kalyoncu, Tepsi örtüsü, 45x27 cm, Ankara, 1975

### 5.2. Günümüz Seramik Sanatında Dantel Ögesini Kullanan Sanatçılar ve Eserlerinden Örnekler

Kültürel belleğimizin ve Türk kültüründe çeyiz ögesinin önemli bir parçasını oluşturan danteller, birbirinden farklı teknik ve malzeme anlayışı ile çağdaş seramik sanatında sanatçıların eserlerine ilham kaynağı olmuştur. Sanatçılar danteli desen aktarma yönü dışında çamurla kaplayarak ya da döküm çamuru içerisine daldırıp çıkararak, seramik formlar oluşturmuşlardır. Makalede, kaybolmaya yüz tutmuş, Türk kadınının duygu ve düşüncelerini aktarmada bir araç olan dantel ögesini seramik eserlerinde farklı bakış açısı, teknik ve malzemeyle yorumlayan sanatçıların eserlerinden örnekler yer almaktadır.

### 5.2.1. Nesrin Yeşilmen

Akademisyen ve seramik sanatçısı olan Nesrin Yeşilmen, Türk kültüründe yadigâr olarak saklanan geleneksel dantel ögesini seramik takı tasarımlarında kullanmaktadır. Dantel ögesini tasarımlarında kullanarak geçmişe gönderme yapan sanatçı, takı eserlerini metal kili kullanarak oluşturmaktadır (Görsel 2). Oymaya elverişli metal kile uyguladığı dantel baskılıları, elle ve yardımcı malzemeler kullanarak şekillendirmektedir. Şekillendirdikten sonra kurumaya bırakılan seramik takı parçaları, fırında 820 °C de iki saat bekletilerek pişirilmektedir. Seramik takılar fırından çıktıktan sonra bronz mat görünümüne sahip olmaktadır. Takıların parlak bir görünümü olması için zımpara ve cila işlemi yapılmaktadır (Yeşilmen,2020: 24).



**Görsel 2:** Nesrin Yeşilmen, 'Geçmişin İzinden' Dantel Serisi, Broş, Bronz Kili, 2020

### 5.2.2. Esmâ Dereboy

Kütahya doğumlu sanatçı, Kütahya Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olduktan sonra Maltepe Üniversitesi Sinema Televizyon Bölümünü bitirmiştir. Sanatçı 5 yıl Paşabahçe mağazasında tasarımcı olarak çalışmıştır. Türkiye'nin el sanatları yönünden büyük potansiyele sahip olduğunu ve el sanatları ürünlere yönelik talep olduğunu düşünen sanatçının çalışmalarının ilham kaynağını 14. ve 16. yy çinileri oluşturmaktadır. Sanatçı, kültürel bir parçamız olan çinicilik, çömlekçilik, kumaş dokumacılığı gibi sanat dallarını çağdaş tasarımlar ile birleştirmektedir. Bu süreçte katma değeri yüksek ürünler tasarlayarak ülkemize kültürel tanıtımına katkı sağlamayı amaç edinmiştir. Sanatçı, kendine özgü kabartma yöntemi kullanarak, formlarını dantel görünümünde şekillendirmektedir. Sınırlı sayıda ürettiği seramik formlarını Maison&Objet Fuarı'nda dünyaya tanıtılmıştır (http-3). Bu eserler ayrıca Beymen, Zorlu, İstanbul Lotus Art Shop gibi tanınan mağazalarda satışa sunulmaktadır (Görsel 3).

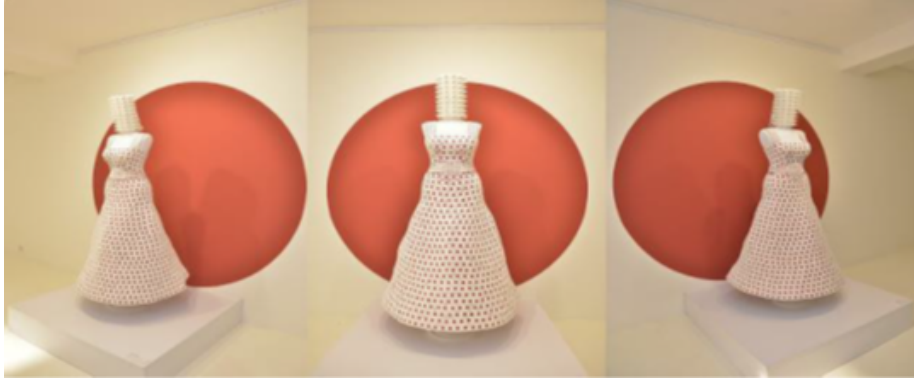


**Görsel 3:** Esmâ Derebey, Porselen seramikleri, Maison&Objet Fuarı, 2018

### 5.2.3. Deniz Pireci

Deniz Pireci, 2014 yılında İstanbul Merhart Sanat Galerisi'nde yaklaşık 1000 adet porselen birimden oluşan 'Çeyiz' adlı kişisel seramik sergisinde dantel ögesine yer vermiştir. Anadolu'da düğün geleneğinde önemli bir yere sahip olan çeyiz, gelinin yeni evindeki eşyaların üzerine serilmektedir. Kadının gelinlik çağına kadar olan süreçte kafasında kurduğu hayallerin ne şekilde hayat bulacağına ilk işareti çeyizlerde saklıdır (Yolal, 2020: 113). Bir kız çocuğunun en değerli çeyizinin bekâreti olduğunu savunan sanatçı, eserlerinde toplumun baskıları ve bakışları altında bulunan bu çocukların kendilerini koruma gerçeğini oldukça etkileyici bir yöntem ile eserlerine aktarmaktadır (http-4). Sanatçı eserlerinde kadının toplum içindeki yeri ve hayattan beklentilerini

seramiğe dönüştürürken, dantelin ağı dokusunu, boşluk doluluk oranını bozmadan dinamik bir biçimde ele almaktadır (Görsel 4).



**Görsel 4:** Deniz Pireci, Kendine Haksızlık Etme, Merhart Sanat Galerisi, İstanbul,2014

#### 5.2.4. Kristen Wicklund

Kristen Wicklund, çağdaş sanatın önemli bir parçasını oluşturan enstalasyon düzenlemelerinde dantel öğesinin kullanıldığı disiplinlerarası uygulama örnekleri yer almaktadır (Görsel 5). Bunların bir örneği Kristen Wicklund'un çalışmalarıdır. Tiğ işi dantel seramik çalışmalarıyla dikkat çeken New York'lu sanatçı, kadınlar tarafından evde kullanılmak üzere yaratılan yoğun zaman alan el işleri ile ilgilenmektedir. Ona göre 1950-1960'larda bardak altlığı olarak kullanılan dantel ögesi yapan kadınlar için bir metaforudur. Sanatçı bardak altlığı kalıplarından etkilenecek, birbirinden farklı olan dantel parçalarını beyaz porselen döküm çamuruna batırarak şekillendirmektedir. Fırınlama işlemi sonrasında tiğ işi dantel objeler porselen eserlere dönüşmektedir. Sanatçı, birbirinden farklı beyaz dantel seramikleri koyu fonların üzerine yerleştirerek enstalasyon düzenlemesi ile sergilemektedir. Sanatçı, bardak altlığı olarak kullanılan dantelleri seramiğe dönüştürerek, dantelin üzerine konulan şeye dikkat çekmeyi amaçlamıştır (http-5).



**Görsel 5:** Kristen Wicklund enstalasyon çalışmaları

#### 5.2.5. Antonella Cimatti

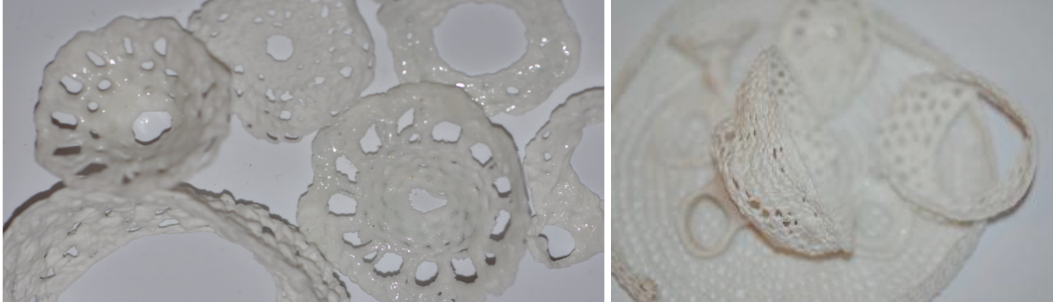
1956 Fransız doğumlu sanatçı Antonella Cimatti, 1979 yılından itibaren Istituto d'Arte'de (Devlet Seramik Okulu) tasarım dersi vermektedir. 2007 yılında Kore Uluslararası Bienali'nde Gümüş Ödül de dâhil olmak üzere birçok uluslararası ödül kazanan sanatçı, Dünya El Sanatları Konseyi Avrupa üyesidir. Vavumlu döküm ve Porselen kâğıt katkılı kil ile dantelimsi narin formlar çalışmaktadır (http-6). Sanatçı şekillendirdiği alçı kalıp üzerine hazırladığı kâğıt döküm çamurunu kullanarak iç içe geçmiş dantel ipliklerini andıran görüntüler elde etmektedir. Sanatçı kuruyan bu parçaları yüksek ısıda fırınlamaktadır (Görsel 6). Enstalasyon çalışmalarında dantelin saflığını ve kırılgenliğini vurgulamak için beyazlık, ışık, gölge gibi kavramlara önem vermektedir (http-7).



**Görsel 6:** Antonella Cimatti, Prselen kadeh

### 5.2.6.Katherine Wheeler

Eserlerinde yaprak ağaç dokuları, yosun ve mercan gibi konuları işleyen Avustralyalı takı tasarımcısı Katherine Wheeler, 'Make Lace Not War' isimli yarışmaya hazırlığı sırasında dantele merak sarmıştır. Son yıllarda dantel ile ilgili pek çok deneme yapan sanatçı, takı tasarımlarına yeni bir bakış açısı getirmektedir. (http-8).Sanatçı son zamanlarda slip döküm tekniğini kullanarak dantelden oluşan porselen takılar çalışmaktadır (http-9).



**Görsel 7:** Katherine Wheeler, Dantel ve Porselen Yüzükler, 2011

### 5.2.7.Demet İper Dicle

Dantel ögesini seramik çalışmalarında kullanan sanatçı Demet İper Dicle, dantel ögesini kullanarak oluşturduğu eserlerini döküm kıvamında vakumlu porselen çamuru ile şekillendirmektedir. Sanatçı, dantel objesini, hazırladığı döküm çamuruna batırarak, alçı kalıplar içerisine elle şekillendirerek yerleştirmiştir (Görsel 8). Alçı kalıp içerisinde kuruyarak şekil alan objenin dantel dokularının kaybolmaması için gerekli özeni gösteren sanatçı, dantel dokusunun çamurdan kapanan gözeneklerini titizlikle alet yardımı ile belirgin hale getirerek,1260 °C de fırınlama işlemi yapmaktadır (Yılmaz, 2019: 204).



**Görsel 8:** Demet İper Dicle, “Özüm”, Porselen ve Dantel, 1260 °C, Yükseklik:22 cm, Çap: 21 cm, Kalıp içinde elle şekillendirme, 2016

## 6.SONUÇ

Günümüzde Sanat dalları arasındaki disiplinlerarası etkileşimler, sanat ürünlerini zenginleştirmesinin yanı sıra sanatçıyı farklı arayışlar içerisine sürüklemektedir. Bu arayışlar içerisinde geleneklerin ve kültürlerin aktarıcısı olarak görülen geleneksel el sanatları sanatçılar için önemli bir yere sahip olmuştur. Sanatçıların çalışmalarına el sanatlarının önemli bir parçası olan dantel öğesini dâhil ederek, yenilikçi arayışlara girmişlerdir. Böylelikle disiplinlerarası çalışmalar aracılığıyla geleneğin özünden kopmayarak, eserlerindeki ifade gücünü geliştirerek, birbirinin tekrarları olmayan yenilikçi eserlerle kalıplaşmış sınırları ortadan kaldırmışlardır. Unutulmaya yüz tutmuş danteller, seramik sanatı aracılığı ile bizlere geçmişten anılar bırakmanın yanı sıra, bizleri yaşanılan döneme götürmektedir. Dantellerden ilham alan sanatçılar, farklı teknik ve malzemeler kullanarak, danteli adeta bir sanat eserine dönüştürmüşlerdir. Sanatçıların çağdaş yorumlarıyla üretilen eserler, bizlere yeni bakış açısı kazandırmanın yanında, önemli kültürel değerlerimizi hatırlatmakta bir araç olmaktadır. Çağdaş Seramik sanatı ile hayat bulan ve geçmişteki anılarımızı canlandıran danteller, yeniden yorumlanarak bizlerin geçmişle bağını kuvvetlendirmektedir.

## KAYNAKLAR

- Arabalı Koşar, T. (2017). Çağdaş Sanat Disiplinleri Arası Etkileşimlerde Lif Sanatı. İdil Dergisi, 6 (35), 2035-2059.
- Balkanal, Z. (2010). Karadeniz'in İncisi İnebolu Yöresinde Dantel Perdeler. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi, 8, 44-54.
- Can, M. (2022). Disiplinler Arası Sanat Bağlamında Dantel, Art Vision, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 28(48), 85-90 | doi: 10.54614/ArtVis.2022.1027679
- Çevik, N. (2018). Disiplinler arası etkileşimler kapsamında alternatif malzemeler ve seramik-baskı resim yakınlaşmaları üzerine bireysel uygulamalar. Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, (22), 111-133.
- Levey, S. (1983). “Lace A History”, England: V&A Museum.
- Öğüt, G. (1973). Oyacılık Sanatı ve Kütahya Oyaları. Etnografya Dergisi, XIII, 55-61.
- Yıldırım, B.(2021). Çağdaş Seramik Sanatında Farklı Malzeme Kullanımı, Eryices Akademi Dergisi, Cilt: 35 Sayı: 1,
- Yıldız, G. (2019).Dantel Teknikleri ve Tek Renkli Dantel Eleklerinin Dijital Baskı Tekniği ile Uygulanması, [Yayınlanmış yüksek lisans tezi ].Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü
- Yılmaz, S. (2019). Seramiğe Dönüşen Organik Nesnelere: Teknik Ve Sanatsal Örnekler, Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 9(1): 198-215.

(Temir,2000, s.65). Tarihsel Süreç İçerisinde Dantel

Yeşilmen, N. (2020). Geleneksel Tiğ İşi Dantellerinin Çağdaş Takılarda Yorumlanması, *Akademik Sanat Dergisi*, 5(11).

Yolal, C. (2020). Dantel ögesinin özgün seramik yüzeylere yansımaları, [Yayınlanmış sanatta yeterlik sanat çalışması raporu].Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü

### İnternet Kaynakları

http-1: <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi: 30.04.2023.

http-2: <https://www.neoldu.com/dantel-modasi-2237h.htm>, Erişim Tarihi: 23.04.2023.

http-3:<http://www.mistikalem.com/kultur-sanat/esma-dereboyun-dantel-gibi-isledigi-seramikler-dunyaya-aciliyor-haberi-5676>, Erişim Tarihi: 15.04.2023

http-4: <https://kolajart.com/wp/2014/03/20/ceyiz-k-deniz-pireci-merhart-galeri/>, Erişim Tarihi: 16.03.2023.

http-5: <https://www.crochetconcupiscence.com/porcelain-crochet-artist-kristen-wicklund/>, Erişim Tarihi: 11.03.2023.

http-6: <https://www.internationalceramicsfestival.org/portfolio/antonella-cimatti-italy/>, Erişim Tarihi: 11.03.2023.

http-7: <https://www.ceramicsnow.org/antonellacimatti/>, Erişim Tarihi: 23.04.2023.

http-8<http://katherinewheeler.blogspot.com/2010/10/over-last-few-months-i-have-been.html?q=lace>,Erişim Tarihi: 05.03.2023

http-9: <http://katherinewheeler.blogspot.com/2012/09/slip-cast-lace.html>, Erişim Tarihi: 05.03.2023

### Görsel Kaynaklar

Görsel 1: <http://turklacemuseum.blogspot.com/2012/03/>, Erişim Tarihi: 30.04.2023.

Görsel 2: Yeşilmen, N.(2020).

Görsel 3: <http://www.mistikalem.com/kultur-sanat/esma-dereboyun-dantel-gibi-isledigi-seramikler-dunyaya-aciliyor-haberi-5676>, Erişim Tarihi: 25.03.2023.

Görsel 4: <https://kavrakoglu.com/siddet-108-turkiyede-siddet-3-gelenekler-2/>, Erişim Tarihi: 01.04.2023.

Görsel 5: <https://www.crochetconcupiscence.com/porcelain-crochet-artist-kristen-wicklund/> , Erişim Tarihi: 11.03.2023.

Görsel 6: <https://www.theclaystudio.org/artists/antonella-cimatti>, Erişim Tarihi: 13.03.2023.

Görsel 7: <http://katherinewheeler.blogspot.com/2010/10/over-last-few-months-i-have-been.html?q=lace>, Erişim Tarihi: 13.03.2023.

Görsel 8: <http://www.egeninsesi.com/yazilar/4-aydan-tuncayengin/3428-demet-iper-dicle-porselene-gizem-katan-sanatci>, Erişim Tarihi: 13.03.2023.